

**DE
TOUTES
NOS
FORCES!**
GURE INDAR GUZIEZ !

**POUR NOS
MOBI
LITES**
Gure mugikortasunentzat!

LO PLAN DE DESPLAÇAMENTS URBANS

PAÍS BASCO-ADOR
PERIÒDE 2020-2030

ABRACAT NON TECNIC

**SYNDICAT
DES
MOBILITÉS**
PAYS BASQUE - ADOUR

Communauté
D'AGGLOMERATION
PAYS BASQUE
EUSKAL
HIRIGUNE
Elkargoa

SOMARI

LO PLAN DE DESPLAÇAMENTS URBANS, QU'ES AQUÒ ?
UN PROJÈCTE PER LAS MOBILITATS DE LA « VITA VITANTA » PAGINA 4

LAS DESPARIÈRAS COMPAUSANTAS DEU PLAN DE DESPLAÇAMENTS PAGINA 5

CONTÈXTE E TERRITORI
LO CONTÈXTE DEU PROJÈCTE PAGINA 6

UN TERRITORI ATRACTIU E CONTRASTAT PAGINA 7

SERVICIS DE MOBILITAT A CONNECTAR PAGINA 8

UN ENVIRONAMENT FRAGILE A PRESERVAR PAGINA 9

UN PROJÈCTE MOBILITAT AMBICIÓS
PER ARRON DE 2030 PAGINA 10

ÈISH 1 : TRANSICION(S) : SE DESPLAÇAR MENSH, SE DESPLAÇAR MÉLHER PAGINA 11

ÈISH 2 : COESION : PERMÉTER A TOTAS E A TOTS DE'S DESPLAÇAR PAGINA 12

ÈISH 3 : ENTRAINAMENT : HAR PER E DAB LOS USATGÈRS PAGINA 13

ESQUEMA PAGINAS 14-15

LO PLAN DE DESPLAÇAMENTS URBANS QU'ES AQUÒ ?

UN PROJÈCTE PER LAS MOBILITATS DE LA « VITA VITANTA »

UA AUTORITAT ORGANIZATORA DE MOBILITAT DURADISSA
UNICA PEU TERRITÒRI PAÍS BASCO – ADOR :

De 2017 enlà, lo Sindicat de las mobilitats País Basco-Ador qu'es en carga de la competéncia « mobilitat », per delegacion e peu compte de la Comunautat d'Aglomeracion País Basco (64) e de la comuna de Tarnòs (40), sii au totau 159 comunas.

* NDLR : Las comunas d'Ondres e de Sent Martin de Senhans situadas en las Lanas que son integradas a l'afranquida deu Plan de Desplaçaments Urbans per har compte d'ua eventual adesion au Sindicat de las Mobilitats País Basco-Ador.

Lo Plan de desplaçaments qu'es un document hèit suus territòris qui an mei de 100 000 abitants, qui defineish per arron de dètz ans, ua organizacion deus servicis e de las infrastructuras de mobilitat deu monde e de las mercaderias, e qui'n programa tanban la mesa en òbra. Qu'es ua afranquida reglementària hèita en lo respècte deus enjòcs de coesión social, d'environament e de santat publica.

QUE CAU QUE LO PLAN DE DESPLAÇAMENTS :

01

E sii compatible dab l'Esquèma de Coheréncia Territorial (ESCO-T) deu País Basco e deu Senhans.

02

E preni en compte los objectius e las estrategias deus Plans Climat-Aire-Energia Territorial (PCAET) e los Programas Locaus de l'Abitat (PLA) deu País Basco e deu Senhans.

03

E sii declinat en los Plans Locaus d'Urbanisme (PLU).

AU CÒR DE L'ENCASTRE LEGISLATIU E JURIFIC NACIONAU, LO CÒDI DEUS TRANSPÒRTS QU'ESTABLEISH LOS LHEVADERS MÀGERS D'ACCION D'AQUESTE DOCUMENT DE PLANIFICACION E DE PROGRAMACION :

- L'amelioracion de la seguretat en hasent un patatge de las vias,
- La baisha deu trafic automobile,
- Lo desenvolapament deus transpòrts collectius e deus mejans de desplaçaments mensh consumidores d'energia e mensh polluents,
- L'amelioracion de l'usatge deu hialat màger de las vias,
- L'organizacion de l'estacionament,
- L'organizacion de las condicions d'aprovement necessàrias a las activitats comerciaus e artisanaus,
- L'amelioracion deus transpòrt deus personaus de las empresas e de las collectivitats publicas,
- L'organizacion d'ua tarificacion e d'ua bilhetica integradas peus desplaçaments sancers,
- Las infrastructuras de carga per favorizar l'usatge deus veïcules electricos o ibrides recargables.

LAS DESPARIÈRAS COMPAUSANTAS DEU PLAN DE DESPLAÇAMENTS

I. CONTÈXTE

- Posicionament en l'encastre reglamentari,
 - Ligam dab los autres documents de programacion e de planificacion,
 - Organizacion de l'afranquida.
- > Las tendàncias nacionaus màgers qui orientan lo projècte

II.DIAGNOSTIC

1. TERRITÒRI

- Posicionaments e dinamicas deu territori,
- Contrastas d'organizacion, de fonctionaments e dinamicas,
- Practicas de mobilitat,
- Contrastas sasoners.

> Analisi deus fonctionaments deu territori

II.DIAGNOSTIC

2. TEMATICAS

- Practicas deus mòdes actius,
- Transpòrts comuns e nods multimodaus,
- Obertura deu territori a las escalas regionau, nacionau e europèa,
- Mobilitat com un servici,
- Servicis a vocation social e mobilitat per tots,
- Usatges collectius de la veitura e electromobilitat,
- Hialats de vias e seguretat rotèra,
- Estacionaments,
- Logistica.

> Usatges e fonctionaments deus servicis e de las infraestructuras de mobilitat

II.DIAGNOSTIC

3. ESTAT INICIAU DE L'ENVIRONAMENT

> Situacion de referéncia d'un punt de vista environamentau

III. PROJÈCTE

1. DOCUMENTS QUADRE

> Las orientacions a considerar

III.PROJÈCTE

2. ENJÒCS E AMBICION

- Cohesion : Permetre a totes e tots d'es desplaçar,
- Transicion(s) : Se desplaçar mensh, se desplaçar mélher,
- Entrainament : Har per e dab los usatgèrs.

> Descripcion deu projècte per arren de 2030

III.PROJÈCTE

3. PLAN D'ACCIONS

> Las accions per hicar en òbra lo projècte

IV. EVALUACION ENVIRONAMENTAU

> Las incidéncias deu projècte per l'environament

V.1. ANNÈXAS

- Los actes oficiaus qui enquadraren l'afranquida,
- Lo har correr a l'Estat,
- L'annèxa accessibilitat,
- Lo bilan de la concertacion,
- Lo repertori deus sigles.

> Compilacion de mantuas pèças

V.2. CARTOTÈCA

> Cartas e esquèmas.

LO CONTÈXTE DEU PROJÈCTE

L'UTILIZACION MASSIVA DE LA VEITURA QUE MIA EFÈITS DEUS GRANS DENS L'ENCASTRE DE VITA :

- Las **emissions de gas dab efeit de sèrra** : ua part importanta e creishenta a maugrat deus engatjaments per los redusir e limitar los efèits deu cambiament climatic,
- Lo **brut** : prumèr empach au domicili deus francés, dab efeits per la santat,
- Las **emissions de polluents** : un mort per jorn capvath lo territòri,
- La **sedentaritat** : quatau causa de mortalitat en França,
- Los **accidents suu camin** : consequéncias qui's pòden véder directament,
- **L'ocupacion de l'espaci public per rotlar e estacionar** : que limita l'espaci disponible peus autes mòdes.

LA SOCIETAT QUE'S TRANSFORMA E HÈI EVOLUAR LAS PRACTICAS DE MOBILITAT E LAS ESPÈRAS DEUS USATGÈRS :

- Los **ritmes de vita que còmbian**, los oraris desescalats que's desvolòpan, lo fenomène de las òras de punta que s'esten a periodes mei longs,
- Los **espacis de vita que s'estenen** notadament pr'amor deus prètz deu fonçer mei accessibles a mesura que ns'eluenham de las aglomeracions, **la distància deus desplaçaments que's hèi mei grana**,
- Lo **vielhiment de la populacion**, la **descabitacion deus cobles**, la **recompausicion de las familias...** que hèn aparéisher besonhs específics,
- L'aviada deu comèrci electronic, las **liurasons a casa** que creishen.

LOS CÒSTS D'AQUERAS INCIDÉNCIAS QUE SONT HÒRTS PER LA COLLECTIVITAT :

- **67 000** morts per an en França pr'amor de la pollucion de l'aire
- **83 %** deus desplaçamants domicili-tribalh que's hèn dab la veitura locaument
- **50 %** deus desplaçamants dab la veitura ne hèn pas mei de 3 km

LA VEITURA E LA SOA UTILIZACION QU'EVOUEISHEN :

- Los consumidors que son **mensh aperats per la veitura**,
- En las granas aglomeracions, **la part de la veitura que baisha**,
- Lo **coveituratge e l'autopartatge** que permeten usatges partatjats de la veitura,
- Los veïcules « propis » que permeten de **pensar ua reduccion de las emissions de GES** e los veïcules autònòmes navèras fòrmas de transpòrts collectius...

UN TERRITÒRI ATRACTIU E CONTRASTAT

A l'escala nacionau, qu'es l'un deus territòris mei vastes que siin obligats de realizar un Plan de desplaçaments e qui amassan espacis desparièrs : urban, periurban, rurau, frontalèr, litorau, montanhòu e toristic, qui's pòden tanben cumular.

325 700 abitants en 2015
+ 3 000 abitants /an
30 % deu monde qu'an mei de **60 ans**

UN TERRITÒRI ATRACTIU MARCAT PER LAS DINAMICAS SASONÈRAS :

- Frequentacion importanta deu litorau pendent l'estiu,
- Los toristes qu'utilizan mensh la veitura que los residents.

DINAMICAS QUI HÈN CRÉISHER LA DEPENDÈNCIA A LA VEITURA :

- Hòrt creish de la populacion luenh deus emplecs e deus servicis de mobilitat.

SERVICIS DE MOBILITAT A CONNECTAR

UA ORGANIZACION DEUS SERVICIS QUI'S MIRALHA LA REPARTICION DE LA POPULACION E DEUS DESPLAÇAMENTS :

- Los servis e las infraestructuras de mobilitat que's concentran sus l'espaci litorau : bus, garas, amainatjaments ciclables, aeropòrt, pòrt, ...
- Un prumèr nivèu de triscat deus servis enter lo retrolitorau, l'interior, e lo litorau : carris, trins express regionaus, grans itineraris de bicicleta,
- A l'interior, aviadas de servis a l'escala de las concas de vita : linhas de proximitat, transpòrt a la demanda, solucion de coveituratge e seccions ciclablas,

UA PLAÇA DEISHADA A LA VEITURADA CHIC CONTESTADA :

- Que sií per la circulacion o per l'estacionament, la veitura que's **omnipresenta** en l'espaci public, dinc a las plaças e los trepaders : que l'admeten enquèra pertot,
- **Solucions de coveituratge** e d'autopartatge enquèra limitadas,
- La veitura que demòra percepuda com **la solucion de facilitat**.

SERVIS E INFRASTRUCTURAS A AHORTIR E A HICAR EN HIALAT :

- Servis de transpòrts en comun **enquèra chic utilizats** e chic connectats per permetre usatges combinats,
- Amainatjaments **pedanh-bicicleta** **enquèra hòrt talhucats**.

LA QUASITOTALITAT DE LAS COMUNAS QUE SON DESSERVIDAS PEUS CARRIS ESCOLARS :

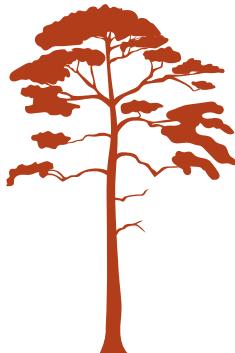
- **50 %** de las comunas que son desservidas per un bus, un carri o un trin,
- **90 %** deus abitants e deus emplecs que son situats en comunas desservidas per un bus, un carri o un trin.

95 % deu temps, ua veitura que's arrestada
88 % deus cobles qu'an au mensh un veïcule
38 % que n'an dus o mei
77 % deus desplaçaments que sont hèits dab la veitura
15 % deus desplaçaments que's hèn a pè
4 % dab los transpòrts en comun
1,3 % dab la bicicleta

AC SABÈTZ ?

185 ectaras : que haut o baish la susfacia qui
aucupan las veituras deus cobles

UN ENVIRONAMENT FRAGILE A PRESVAR

UA ARTIFICIALIZACION DEUS SÒUS QUI MIAÇA LA RIQUESSA DEUS ESPACIS NATURAUS (LA BIODIVERSITAT, LO PAISATGE E LA QUALITAT DE L'AIGA) E QUI PROVÒCA RIULEJADAS :

- Limitar l'impermeabilizacion deus sòus e lo desenvolapament dens e au ras deus espacis dab enjòcs ecologics quan s'i crean navèras infrastructuras : privilegiar la reconversion de terrenhs dejà artificialitzats.

RISQUES D'EROSION DEU LITORAU E DE HAR DOMAU AUS PAISATGES PR'AMOR DE L'OMNIPRESÉNCIA DE LA VEITURA :

- Arredusir, canalizar e/o organizar l'accès aus sites fragiles e remarcables,
- Integrar un tractament paisatgèr de las infrastructuras de mobilitat.

PER ÇÒ DE LA QUALITAT DE L'AIRE, ALERTAS MEI NUMEROSES A MAUGRAT DE CONDICIONS METEOROLOGICAS QUI AMASCAN LOS NIVÈUS D'EMISSIONS DEUS POLLVENTS ATMOSFERICS :

- S'i har sus dus lhevaders complementaris : cambiar de comportaments (arredusir los usatges individuaus de la veitura) e engatjar las mutacions tecnologicas energeticas deus veïcules.

NOSENÇAS SONÒRSAS LO LONG DE LAS VIAS ROTÈRAS MÀGERS E DEUS AEROPÒRTS :

- Apatzar las circulacions e limitar l'exposicion de las navèras populacions.

A L'ESCALA DEU TERRITÒRI :

32 % de las emissons de gas dab efeït de sèrra que son ligats aus transpòrts,

35 % de las consomacions totaus d'energia finau que son gessidas deus produchts petrolers,

207 ha : ritme annau d'artificializacion de las tèrras de 2009 enlà, sii la susfàcia de la comuna de l'Espitau Sent Blasi o, en dètz ans, la de Baiona.

UN PROJÈCTE MOBILITAT AMBICIÓS PER ARRON DE 2030

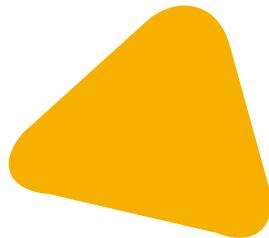
**UN PROJÈCTE DOTAT D'UA
IMPORTANTA PORTADA
ENVIRONAMENTAU, QUI
S'ORGANIZA A L'ENTORN
DE DUS OBJECTIUS HÒRTS :**

1. QUE LA MÀGER PART DEUS DESPLAÇAMENTS E SII HÈITA PER MÒDES ALTERNATIU A LA VEITURA INDIVIDUAU :

- marcha a pè, bicicleta, transpòrts en comun, coveituratge. L'objectiu qu'es de passar de 77 % deus desplaçaments hèits dab la veitura a 52 % en 2030. Aqueste objectiu que's pòt har mercés au creish deus grans de las practicas pedanhèras (25 %, + 10 punts), ciclistas (8 %, + 6.5 punts), de l'utilizacion deus transpòrts en comun (11 %, + 6.5 punts)

2. QUE L'EVOLUCION DEU MIX ENERGETIC E PERMETI UA DESCARBONATACION :

- electricitat e gas que seràn desenvolopats per limitar las emissions de polluents e gas dab efèit de sèrra. Per arron de 2030, lo nòste objectiu qu'es qu'aquestas energias e cobreishin 25 % de las consomacions, qui son a pena 1 % uei.

ÈISH 1

TRANSICION(S) : SE DESPLAÇAR MENSCH, SE DESPLAÇAR MÉLHER

La mobilitat qu'es essenciau peus actors deu terròri, dab tanben un impacte deus grans per aqueste, e tanben per l'encastre de vita deus sons abitants. L'ambicion deu Plan de desplaçaments qu'es de projectar un modèle de mobilitat mei sòbri, mei « actiu », e partatjat.

ENJÒCS :

- Contribuir a limitar la causa e los impactes deu cambiament climatic :
s'i har per arredusir las emissions en desenvolupant solucions mei sòbrias, optimizadas o en utilizant energias alternativas.
- Preservar la santat publica, l'encastre de vita e la seguretat per tots los usatgers :
s'i har per solucions de mobilitat qui arreduseishen los lors impactes per la santat deu monde en lutant de com cau contra la pollucion de l'aire, lo brut, la sedentaritat e l'inseguretat rotèra mei que mei deus mei vulnerables.

AMBICIONS

- **Considerar la mobilitat com l'un deus critèris mei prioritaris au servici de l'amainatjament e l'organizacion deu terròri :** organizar los territoris en proximitat a l'entorn deus servicis e de las infraestructuras de mobilitat, mantiéner equipaments e comèrcis en los espacis ruraus, har vàler la marcha com vertadèr anèth de la cadea de desplaçament,
- **Arredusir los besonhs de desplaçaments constrenhuts :** arredusir los desplaçaments ligats au tribalh (encoratjament au teletribalh) e a l'acompanhament (adaptacion deus transpòrts escolars, circuits pedanhèrs ciclistas, hialats d'enterajuda enter parents),
- **Securizar e rénder mei aisis los desplaçaments en bicicleta :** acompanhar la realization d'amainatjamens, desenvolopar los equipaments e los servicis (locacion, ajuda per l'aquisicion, informacion),
- **Utilizar la veitura mensh et méller :** partatjar l'utilizacion deus veïcules (desvolopament deu coveituratge, de l'estòp organizat e de l'autopartatge), e utilizar lo llevader estacionament per incitar a arredusir l'utilizacion de la veitura (auhèrtia e reglementacion), lo son impacte en l'espaci public,
- **Estauviar las ressorças, previéner los risques e limitar los impactes :** privilegiar motorizacions e carburants qui emeten mensh de polluents, e qui consumeishen mensh d'energias gessidas deu petròli, limitar l'utilizacion deus espacis agricòlas e naturaus per las navèras infraestructuras,
- **Crear las condicions d'ua logistica urbana duradissa :** definir arrèglas en crotzant las espèras deus operators, deus actors economics e de las collectivitats, optimizar las corsas, causir veïcules mei petits e mei leugàrs, desenvolopar espacis logistics de proximitat,
- **Melhorar la seguretat rotèra :** participar a l'observacion e au tractament de las situacions dab risques,
- **Experimentar navèths mejans e organizacions :** evaluar, innovar, testar las condicions de desplegament deus veïcules autònòmes, deus engenhs de desplaçament personau (trotinetas, giropòdes electricxs...), navèths sistèmas de transpòrts en comun, navèths usatges de las infraestructuras...

ÈISH 2

COESION : PERMETTER A TOTAS E A TOTS DE'S DESPLACAR

La mobilitat que demòra un factor necessari a l'insersion sociau. Qu'es tanben ua condicion peu desenvolopament de mantuas activitats economicas e de mantuns escambis materiaus. L'ambicion deu Plan de desplaçaments qu'es d'arrespóner aus besonhs de desplaçament de faiçon eficaca.

ENJÒCS :

- Rénder fidables las condicions de desplaçaments motorizats de las personas e de las mercaderias au còr deu territòri e dab l'exterior :
s'i har per garantir las temporadas de camin.
- Arredusir lo còst economic deus desplaçaments peus cobles, las enterpresas e las collectivitats :
s'i har per arregavidar los finançaments de las collectivitats de cap a solucions de mobilitat collectivas e activas e arredusir la part deu budget deus cobles e de las enterpresas destinada a la mobilitat.
- Préner en compte la diversitat deus besonhs collectius e de las situacions individuaus :
s'i har per que cada servici o cada amainatjament e sii pensat per estar accessible au mei de monde.

AMBICIONS

- Lerarquizar e adaptar lo hialat de vias per organizar la vita locau en mantienent l'eficacitat de mantuns escambis : adaptar los amainatjamens de las vias a las lors foncions (arredusir las velocitats en vila, utilizar mélher las autorotas...),
- Organizar servicios collectius de mobilitat a l'escala de las concas de vita e téisher lo territòri : organizar los servicios de transpòrts en comun adaptats aus desparièrs espacis deu territòri (linhas performantas, carri express, servicis ferroviariis, servicis de proximitat, transpòrt a la demanda...),
- Afinar la presa en compte de tots los publics per limitar los travaders a la mobilitat : accessibilitat deus veïcules e de l'informacion, plataforma mobilitat, arrevirada deus supòrts de comunicacion,
- Rénder perennes e har vâler los grans equipaments e las ligasons qui obreishen lo territòri de cap a l'exterior : acompanhar lo desenvolopament de las granas ligasons ciclablas, ferroviàrias, marítimas, aerianas, peu carrejadís e peus viatjadors.

ÈISH 3

ENTRAINAMENT : HAR PER E DAB LOS USATGÈRS

Lo modèle de mobilitat qu'es bastit per contentar los besonhs de mobilitat deus usatgèrs deu territòri. D'aulhors, lo projècte qu'es pòt sonque har dab l'adesion e la volentat deus actors, en començant per los sons abitants. Aquestes que seràn los prumèrs portaires deu projècte.

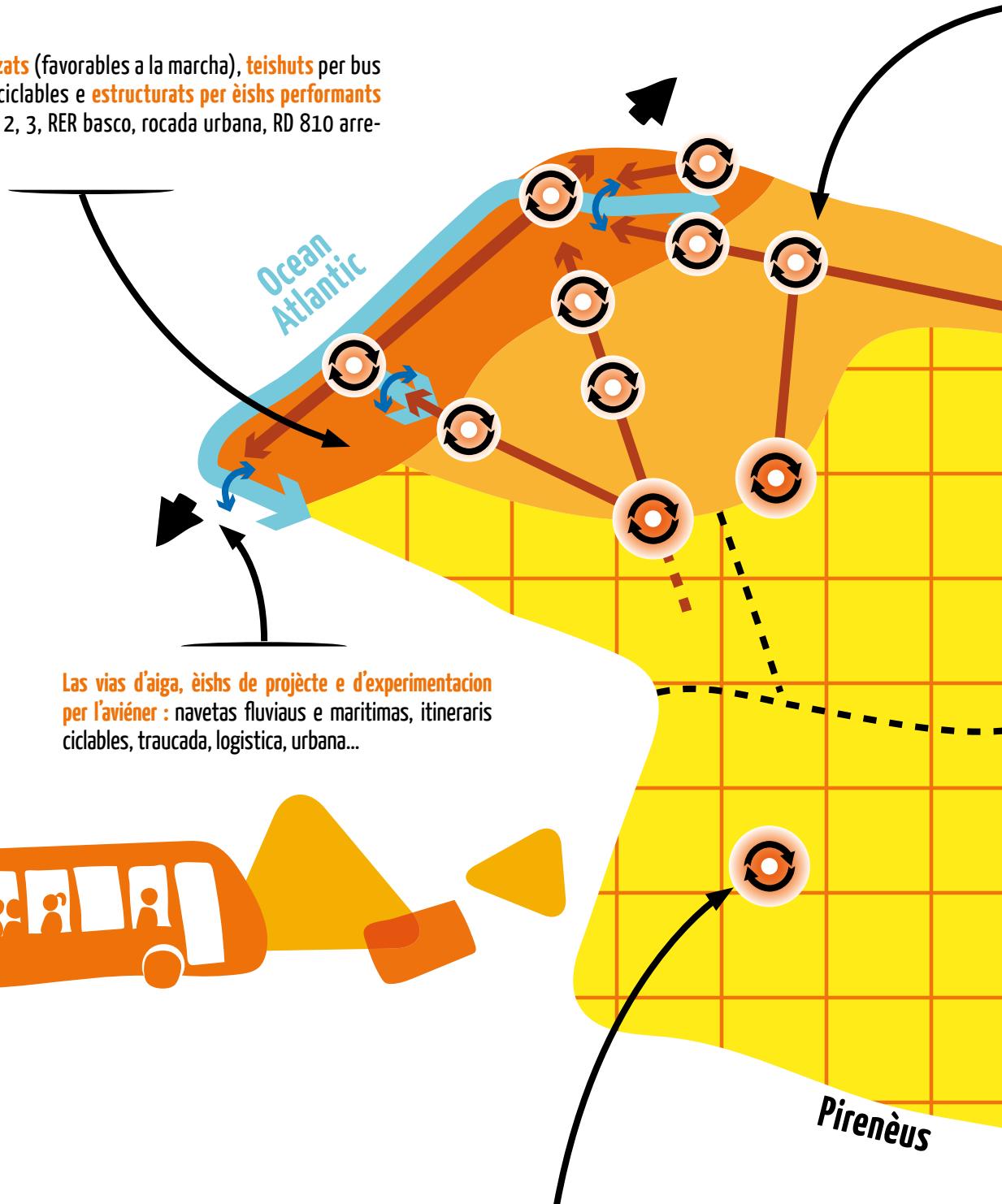
ENJÒCS :

- Acompanhar los usatgèrs en lo cambiament :
s'i har per includir los usatgèrs en la volentat de cambiar las practicas de mobilitat e per que siin los prumèrs arrelais de la mesa en òbra deu navèth projècte de mobilitat.
- Evaluar e anticipar los besonhs :
s'i har per ajustar e melhorar las arresponsas e contentar mélher las espèras deus actors deu territòri.

AMBICIONS

- **Permetre ua mobilitat « shens costura » :** rénder aisida la preparacion au viatge (informacions omogeneïzadas e aumentadas), la crompa e l'utilizacion deus títols de transpòrt (tarificacions uniformizadas, títol de transpòrt unic e desmaterializat, venta en linha), la complementaritat deus mòdes de desplaçaments (creacion de pòles d'escambis e parcatges arrelais), la cooperacion dab los territòris vesins,
- **Encoratjar las iniciativas ciutadanas :** acompanhar lo desenvolopament de servicis perpausats per las associacions,
- **Convéncer los usatgèrs d'adaptar las lors practicas :** informar, explicar, interviéner notadament en los mitans professionaus e escolars, lhevar l'envaja per las practicas alternativas,
- **Conéisher las practicas per adaptar los servicis :** observar, analisar, evaluar e partatjar las tendéncias e las evolucions..

Espacis apatzats (favorables a la marxa), **teishuts** per bus e itineraris ciclables e **estructurats per èishs performants** (Trambus 1, 2, 3, RER basco, rocadà urbana, RD 810 arre-calibrada).

LEGENDA

- Polaritat
- Pòles d'escambis màgers
- Èishs performants
- Vias d'aiga
- ↔ Traucadas
- Ligam e obertura
- Servicis de triscat eficace

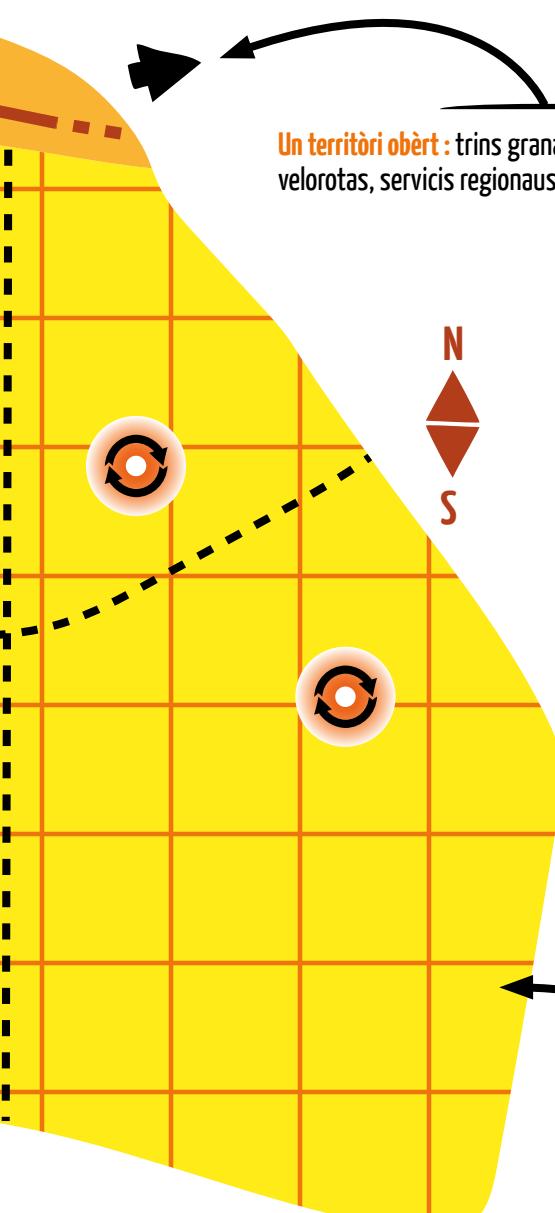
Polaritats qui organzan concas de vita e servicis de proximitat: llinhas de proximitat, transpòrts a la demanda, marxa, bicicleta...

Servicis articulats per pòles d'escambis e armonitzats (comunicacion, bilhetica, tarificacion) pensats peu mei de monde (accessibilitat, luta contra l'isolament).

Un territori obert : trins granas linhas, autorota, aeropòrt, pòrt, velorotas, servicis regionaus e transfrontalèrs...

UN PROJÈCTE UNIC A L'ESCALA DEU TERRITÒRI E DE L'USATGÈR

Concas de vita hicadas en hialat per servicis eficaces : carri express, trin, coveituratge e autopartatge, rocadà urbana.

**SYNDICAT
DES
MOBILITÉS**
PAYS BASQUE - ADOUR

Communauté
d'AGGLOMERATION
PAYS BASQUE
EUSKAL
HIRIGUNE
Elkargoa

communaute-paysbasque.fr

